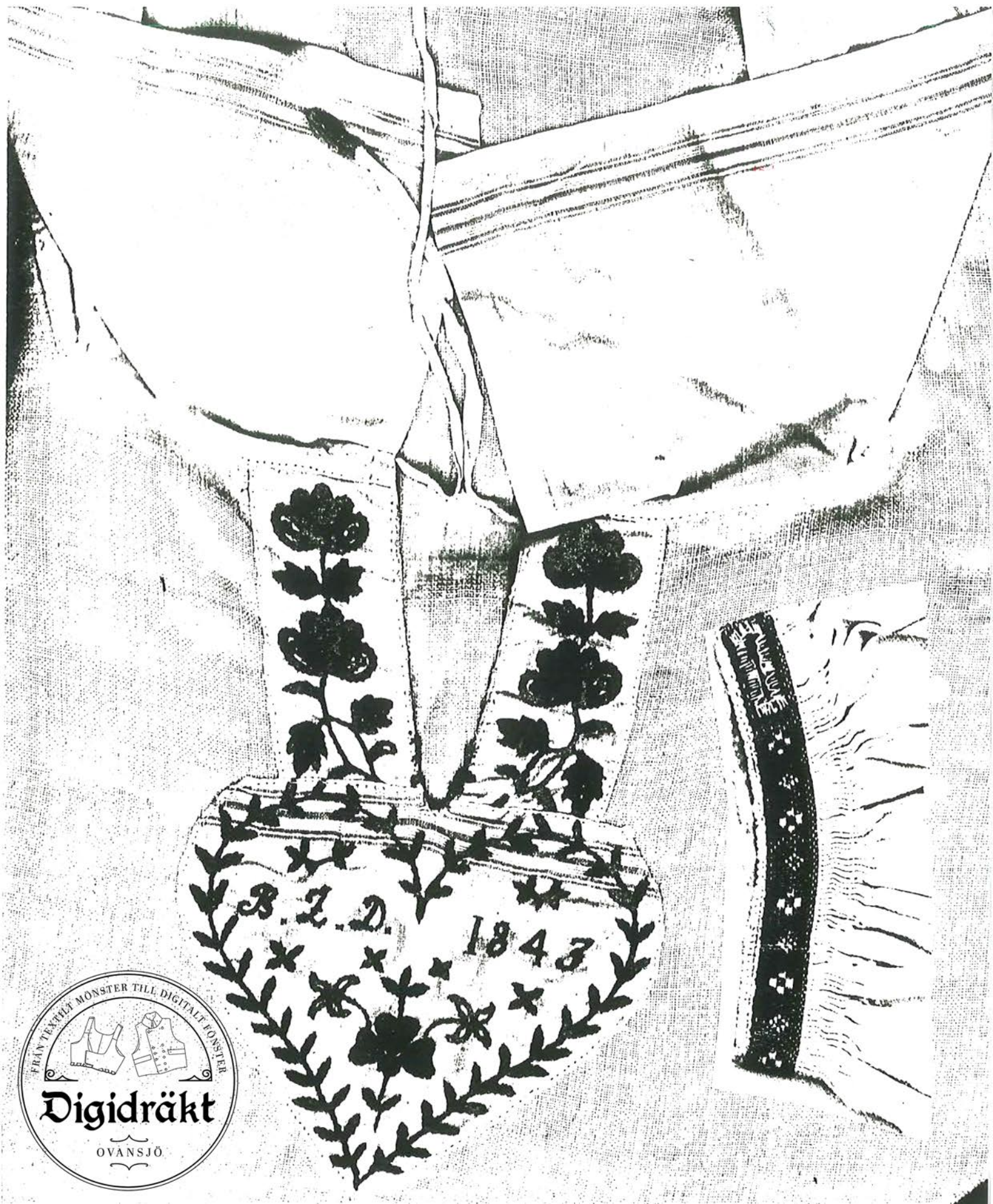

ÖVERDELSSÄRK, 1843

med tambursömsbroderi
OVANSJÖ SOCKEN

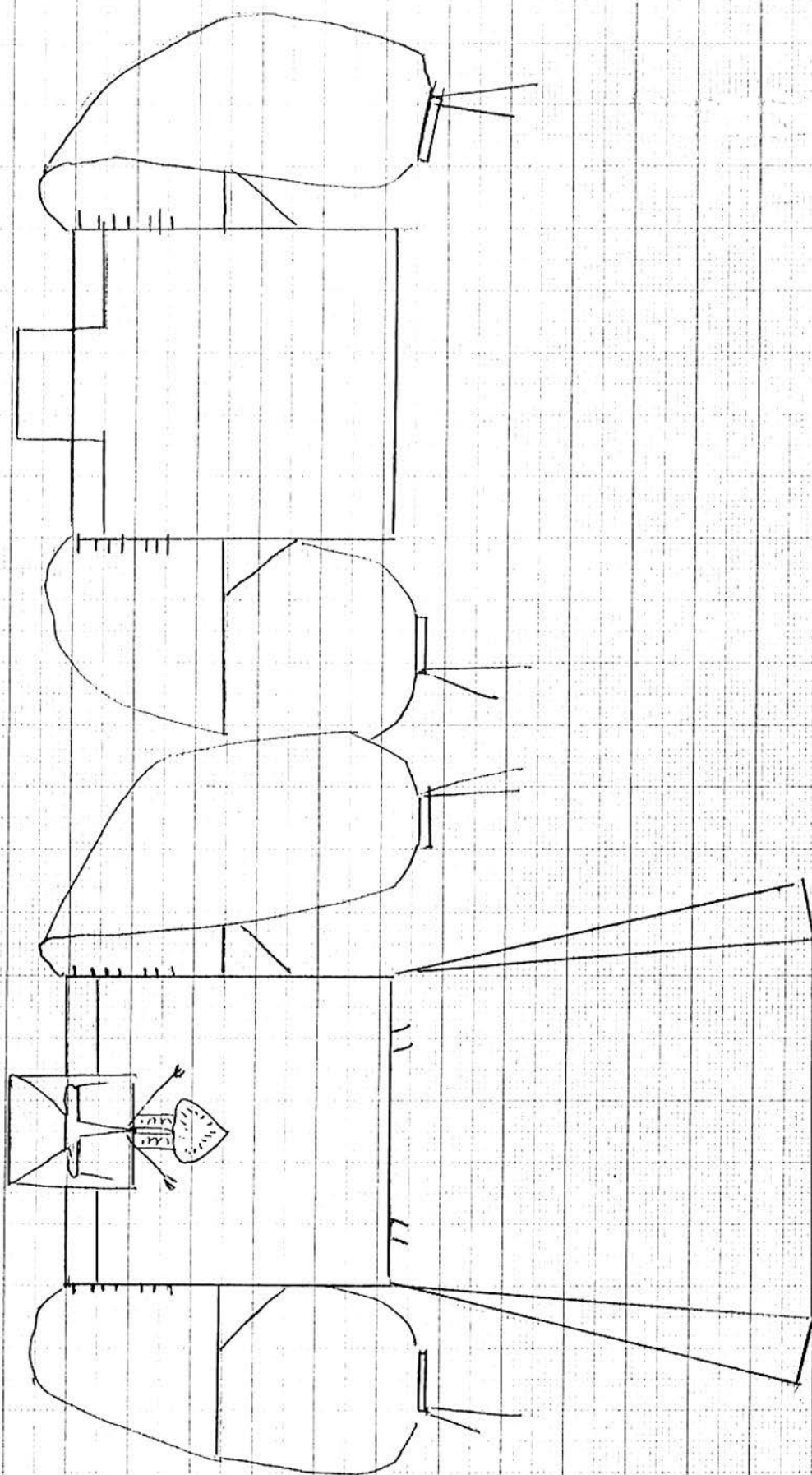

Överdelssärk av Linne o bomull
med broderi i tambursöm

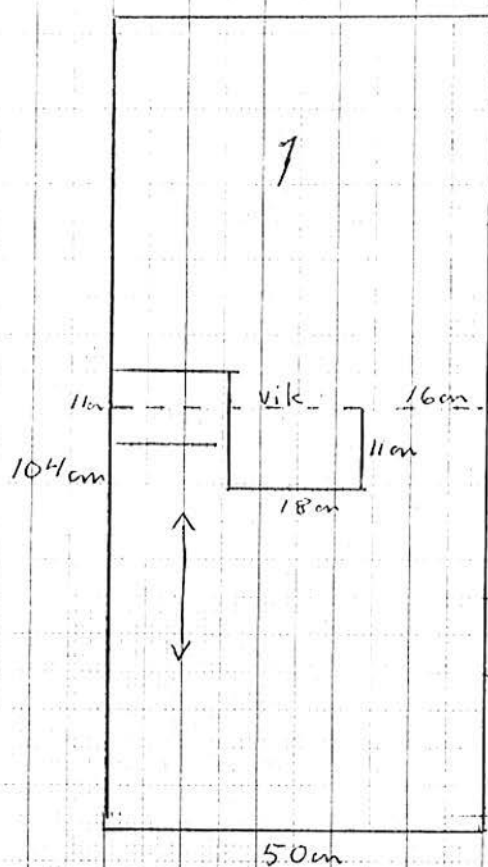
Ägare: Pellas Britta Larsson

Gästrikland
Öransjö socken
Fläthammar
blad 2 (16)

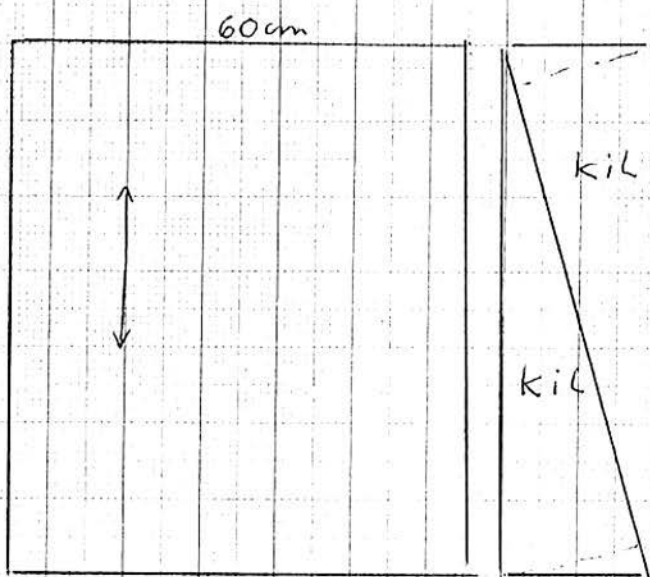
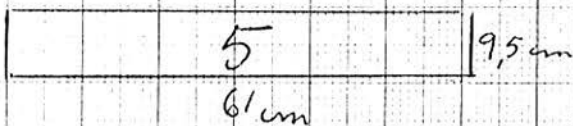
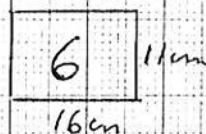
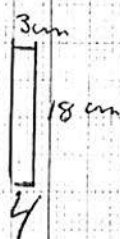
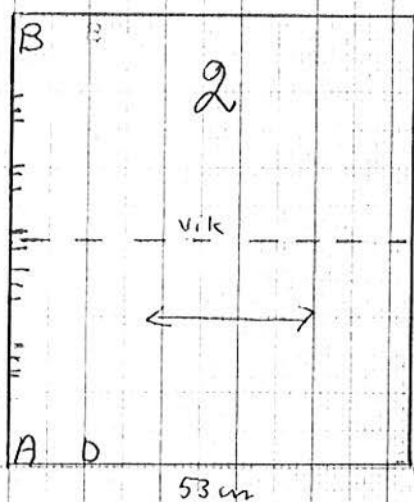
Skala 1:10

Förslag till nederdel
då endast rester av nederdel finns kvar på originalet.

B D
3
E A

- 1 Bål 50 x 104 cm
- 2 Arm 53 x 60 cm
- 3 Armspjäll 10 x 10 cm
- 4 Arm Linning 3 x 18 cm
- 5 krage 9,5 x 61 cm
- 6 Axel förstärkning 11 x 16 cm

Förslag till nederdel
då endast rester av
nederdel finns kvar
på originalet

Tyg: Original linne och bomullsbatist
 Täthet överdelen linne varp 19tr/cm inslag 19 tr/cm
 " Krage och bröstlapp bomullsbatist 34tr/cm

Tråd: Knyppltråd halvblekt nr 35/2
 bomullsbatisten sytråd nr 60
 Till broderiet rött bomullsgarn 30/2

Band: knytband i kragen 0,5cm brett vänter 12 cm långt
 höger 18 cm långt
 Linningens band troligen maskinvävt rött och vitt
 1,1 cm brett 18 cm långt

Stygn täthet: efterstygn 5-6 stygn / cm
 fällstygn 5-7 stygn / cm

Fällbredd: 0,2 - 0,4 cm.

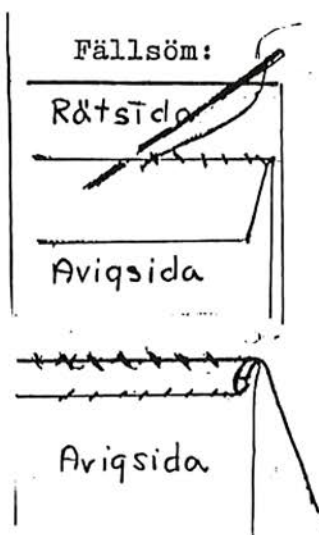
Råd inför sömnad: Krymp tyget och stryk det.

Det mått som får ändras är ärmlängden. Ärmen bör blusa ungefär 5 cm. Till en mycket kraftig person måste de andra måtten ändras. Beräkna 1 cm sömsmån.

Broderi: Kalkera av broderimönstret på bomullstyget. Spänn upp det i en så liten sybåge som möjligt. Och virknål Boye nr 12

Tambursöm: Arbetet går till så, att Du håller garnet så som Du brukar när Du virkar. Håll in pek fingret med garnet så, att garnet kommer under det ställe på broderiet, som arbetet ska starta. Stick virknålen genom tyget så långt ner, att tyget har vidgat sig upp emot brickan, som Du håller virknålen i. Ta tag med kroken om garnet och drag det med upp. Tryck virknålen mot den sida av det uttöjda hålet i väven, som inte virknålens krok finns. Då är det inte så stor risk, att Du drar upp någon tråd av väven. På detta sätt virkas mönstret på väven.

SÖMNADSBESKRIVNING

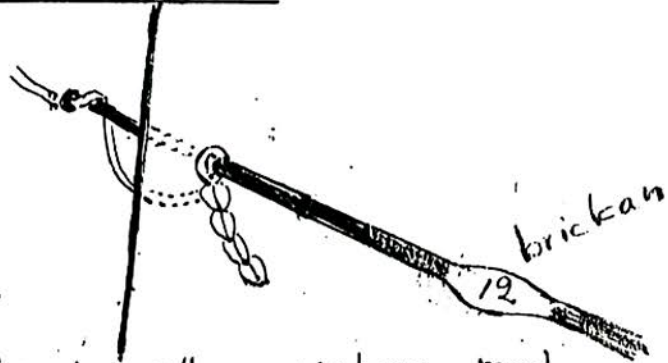
Lägg de två tygerna som skall sys ihop räta mot räta

Vik ner sömsmånen framåt på det främre tyget och lägg det 1 cm in på det borte tyget och sy fällstygn

Klipp bort överflödigt tyg, det främre tyget 0,2 cm och det borte tyget dubbelt så brett.

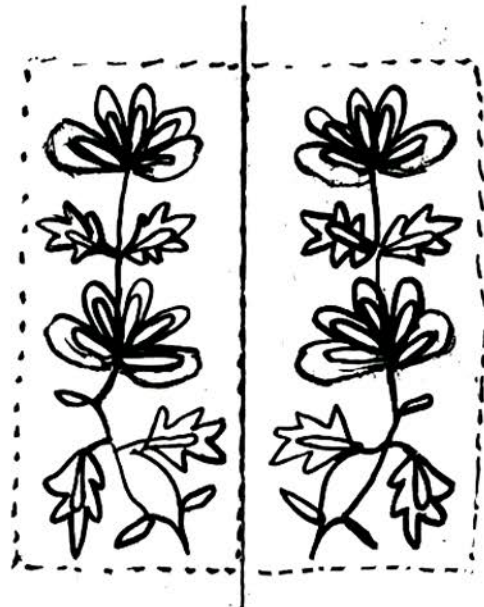
Vik först in 0,2 cm på det borte tyget och vik det sedan över det främre tyget sy fällstygm.

Tambur sëm

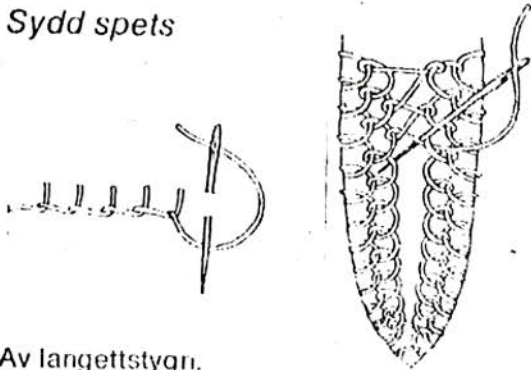

Tambur sëm virkas med
virknål nr. 12 Rött bomullsgarn nr. 30/2
Arbetet utförs i sybåge. c:a 7-8 stygn/cm

Tambur sëm se blad. 4.

Sydd spets

Av langettstygn.

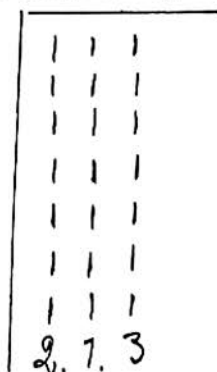
1. Sy runt sprundets nedre del med langettstygn. 1,5 cm lång spets
2. Sy langettstygn tillbaka till utgångspunkten. Sy stygnen runt tråden mellan knutarna.
3. Sy fram och tillbaka tills sidorna "möts" i mitten. Länka ihop sidorna mot varandra.

Förslag till spetssöm
då originalet är trasigt.
se blad 1.

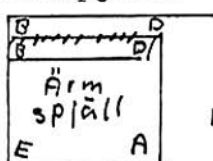

Ärm:

Stripade rynkor

Ärmspjäll:

Ärm
rätsidan

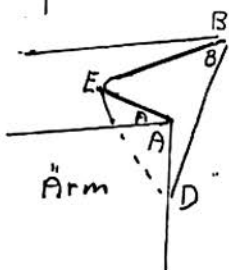
Sy en rad förstyggn på ärmen 1 cm från kanten sy över resp. under 4 trådar i väven, sy sedan en förstyggnrad på var sida om den första raden med 0,5 cm mellanrum, den ena n:r 2 (se skiss) kommer då in i den blivande sömsmån, se till att stygnen kommer trådrakt ovanför varandra.

Dra ihop rynkorna tätt var noga med att alla rynkorna ligger som små raka streck tätt intill varandra. Fäst rynktrådarna tillfälligt genom att snurra dem runt en knapphål. Rynkorna som inte vill ligga snyggt petas ned med en nål. Låt gärna arbetet vila C:a ett dygn så att rynkorna fixeras. Dra sedan ut rynkorna till önskad längd.

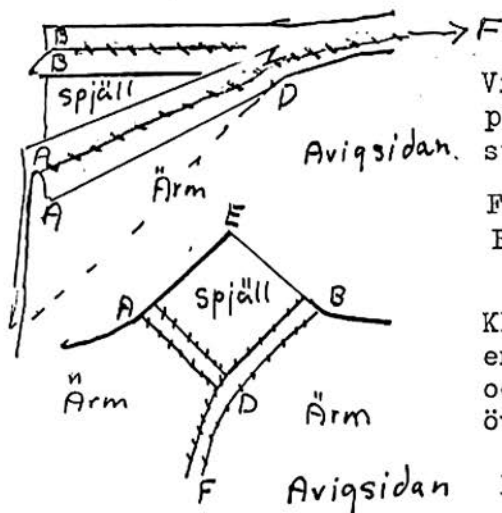
Lägg ärmspjäll och ärm rät mot rät

Vik ner ärmspjällets sömsmån (1 cm) sträcka B-D och placera spjället 1 cm in på ärmen sträckan B-D.

Börja sy 1 cm in från kanten.

Lägg ihop punkt A på ärmen med punkt A på ärmspjället.

Vik ner ärmens sömsmån framåt och placera det mot ärmspjället och sy sträckan D-A

Fortsätt sy ärmsömmen sträckan D-F, Börja sy vid punkt F

Klipp rent överflödigt tyg. Sömmen fälles över enl. skiss blad fällsöm. Sträckan A-D sys först och fälles över åt ärmen. Sträckan B-D fälls över åt spjället och kommer då att ligga över.

Fortsätt sy ärmsömmen sträckan D-F,

Ärmsprund:

Sprundet är 7,5 cm långt.

Fällen 0,2 cm bred, sys med fällstygn

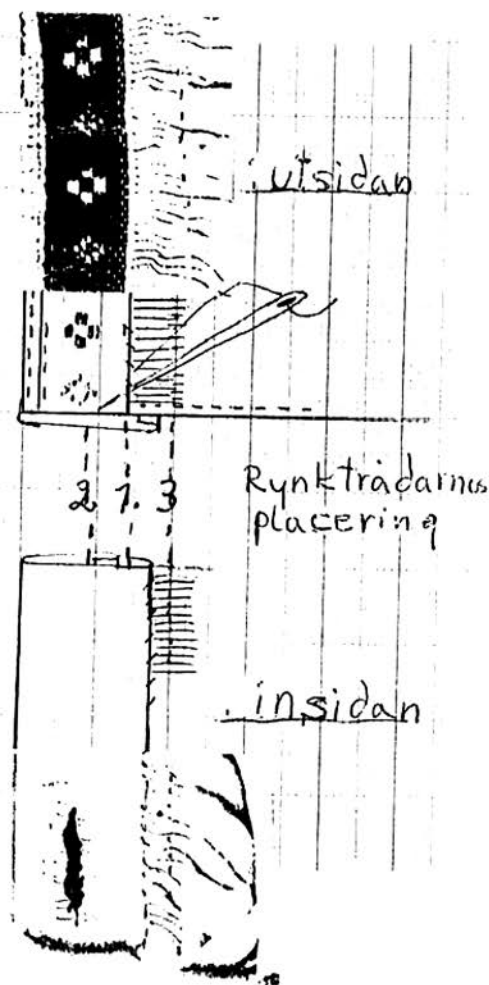
Ärmens fällsöm vändes så smidigt som möjligt och övergår i sprundets fäll

SY DEN ANDRA ÄRMEN SPEGELVÄND.

Ärmlinning: Sy fast bandet på linningen med efterstygn genom enkelt tyg, endast i nederkanten, den övre kanten sys fast samtidigt med linningens fastsättande.

Vik sedan linningen dubbel så 0,2 cm av linningens tyg syns nedanför bandet, där sys en efterstygnsränd genom dubbla tyget, som en förstärkning i kanten.

Ärmlinningens fastsättning:

Vik in sömsmänen på den långsida som skall bli linningens rätsida, och träckla noga. Kortsidorna sys ihop sedan linningen sytts fast på plagget.

Rynka ihop ärmen till lagom vidd. Fördela rynkorna jämt över hela rynkpartiet.

Lägg den färdigsydda ärmlinningen över ärmens nederkant. Både ärmen och ärmlinningen skall ha rätsidan upp. Ärmlinningens övre kant med invikt sömsmän skall ligga intill rynktråd nr 1

Träckla fast linningen mycket noga, så att inte rynkorna kan glida. Sy fast linningen med ett fällstygn i varje rynka.

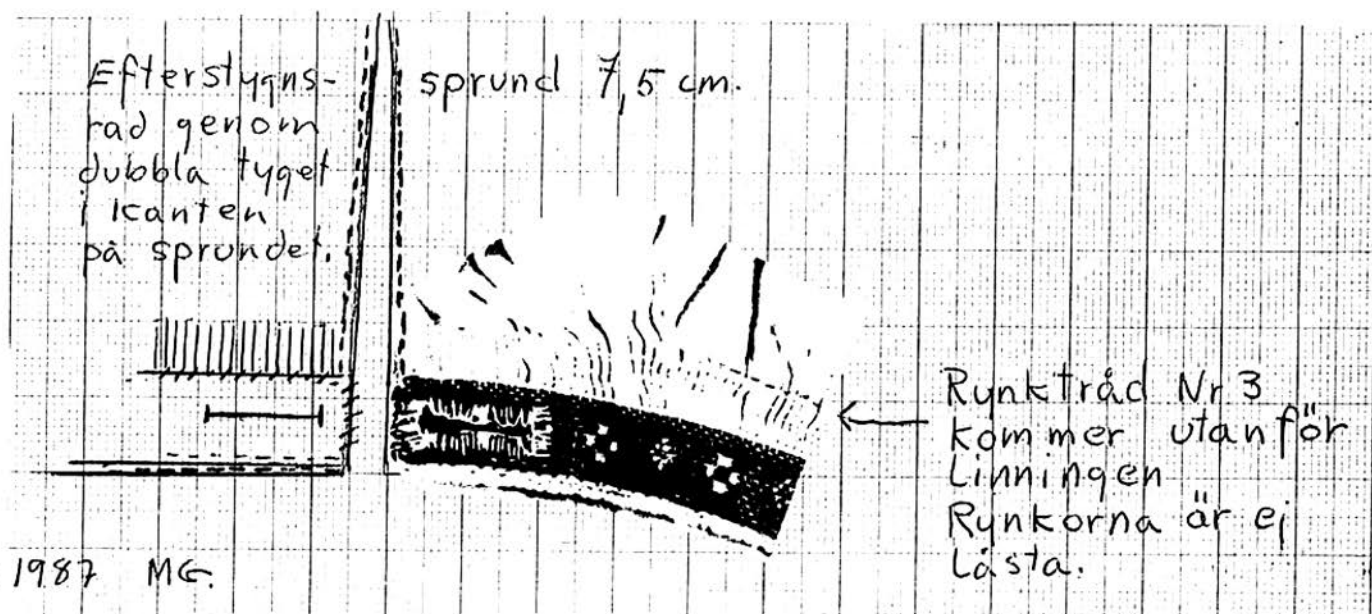
Vänd arbetet och vik in sömsmänen på linningens insida. Här är linningen 1,7 cm bred alltså 0,5 cm bredare än på utsidan.

Sy fast linningen lika som på utsidan med ett fällstygni varje rynka, linningens kant kommer att sys fast mellan rynktråd 1 och 3

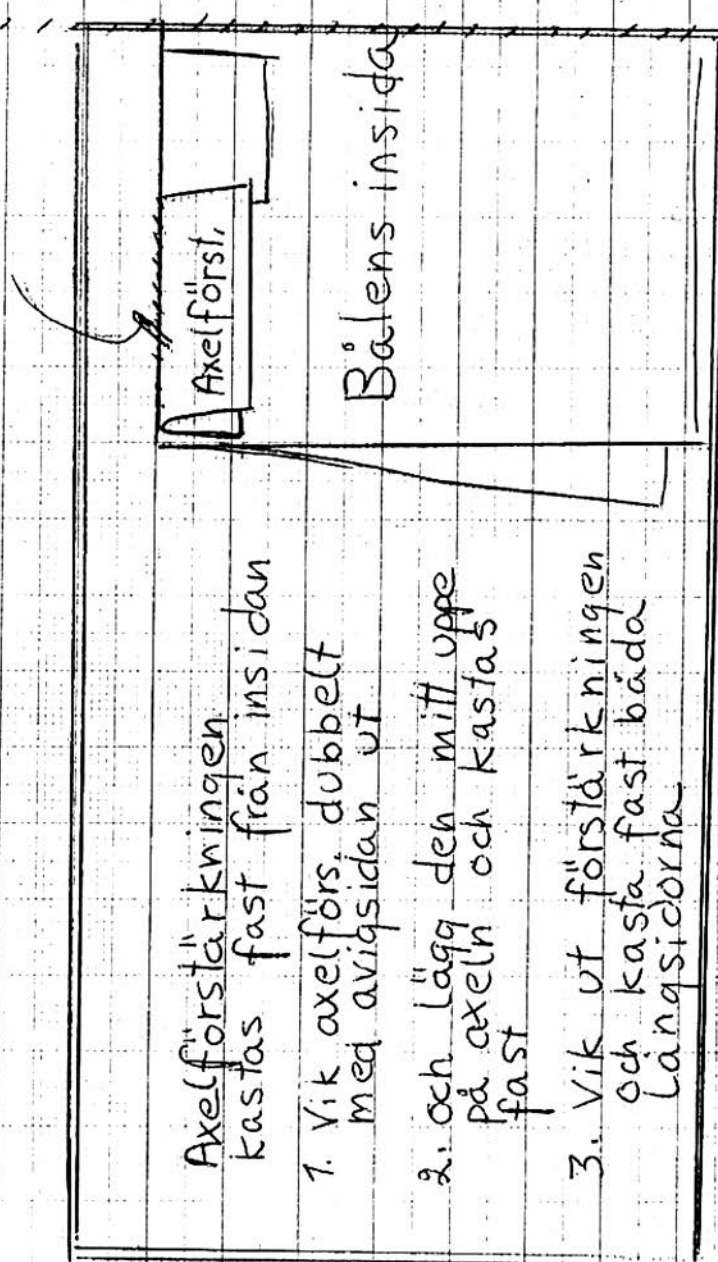
Rynktråd Nr 3 sitter kvar på originalet

Sy ihop kortsidorna med kaststygn

Sy knapphålsstygn på knapphålens båda långsidor. Sy därefter knapphålsstygn på tvären vid knapphålens kortsidor.

Krage

AxelförstärkningMitt på
axelnAxelförstärkningen
kastas fast från insidan1. Vik axelförs. dubbelt
med avigsidan ut2. och lägg den mitt uppe
på axeln och kastas
fast3. Vik ut förstärkningen
och kasta fast båda
långsidorna

Bålens

Fälten vänd mot bålens

9 cm

2 cm

2 cm

4 cm

2 cm

2 cm

3 cm

2 cm

Armens veck

7 st. små veck på var sida om mitten 0,3cm djupa

Mitt på
armen

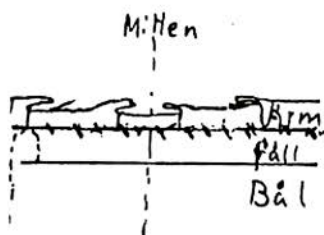
Broderiremsornas fastsättning:

Sys med vit tråd

Sömsmånerna klippes ner till ungefär 0,2 cm på remsorna, utom upptill. Vik in dessa sömsmån

Klipp ner ett sprund mitt fram på bälén 7 cm långt
Vik in en 0,25 cm bred sömsmån mot rätsidan
Lägg broderi remsarna ovanpå framstycket och nåla fast dem
Sy en efterstygnssrad 0,1 cm in från kanten utom upptill och nedtill
Nedtill lägges hjärtat ovanpå remsorna se foto blad 1
Sy fast hjärtat med efterstygn 0,1 cm från kanten.

Ärmens fastsättning:

Gör i ordning vecken upptill på ärmen enligt beskrivning av ärmens veckläggning blad 8

Träckla ned vecken.

Märk ut mitten på ärmen och bälén

Lägg ärm och bål rät mot rät och passa in mittmarkeringarna mot varandra.

Lägg ihop punkterna E på ärmspjäll och bål.

Ärmen sys fast med fällsöm vänd in mot bälén.

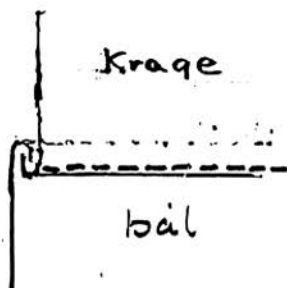
Börja sy vid punkt E

Vik ned bäléns sömsmån (1 cm) och börja sy 1 cm in på ärmen och sy fällstygn utefter hela axelsömmen. sluta i samma punkt som du började, punkt E

Klipp bort överflödigt tyg, 0,4 cm fäll. De små vecken binds med i fällsömmen

Sidsömmarna: Sys med fällsöm.

Kragens fastsättning:

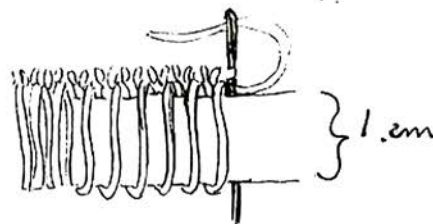

Sy fast kragen från rätsidan med efterstygn 0,1 cm från kanten. Axelförstärkningen går in i fällen
Vänd arbetet till avigsidan och vik in bäléns sömsmån och fälla in den

Sy fast banden i fällkanten höger 18 cm lång vänster 12 cm lång

Sy de röda toffsarna. Se blad 1

Flossaknutar →

Fälla överdelen med 0,4 cm bred fäll

NEDERDELEN: Sy i kilarna i nederdelens sidor på samma sätt som ärm-spjället sys i på ärmen (se blad 6)
Fällsöm på kilen och i sidsömmen.

Fälla nederdelen upptill med 0,4 cm fäll
och fällen nedtill med 0,6 cm fäll.

Hopsättning: av överdel och nederdel, lägg räta mot räta och kasta ihop.
Den bredare nederdelen hålls in vid hopsyningen.
med små veck. Se blad 2

Kragen stärkes lätt.

Historik: Särken har tillhört Brita Zakrisdotter född 1826
sid 114 i G. Hedlunds bok.

I Greta Hedlunds bok från 1951 Dräkt och kvinnlig slöjd
i Ovansjö socken 1750-1850 finns brudsärk och överdel
avbildad och beskriven.

Utdrag ur boken: brudsärkarnas överdel är olik de lösa
överdelarna däri att den är mer urringad och har halssprund
fram , kragen är bredare och faller yvigt kring halsen.
Brudsärkarna kunde nyttjas av sin ägare sedan i livet, när
helst hon skulle vara fin. De bevarade brudsärkarna är
alla mycket nötta.

Överdelarnas halshål hade " hugsmått" så trånga att de
nätt och jämt gick att dra över huvudet.
de var ett högtidsplagg som man bar utanpå en enklare
särk när man skulle vara fin.

